

ВІДГУК

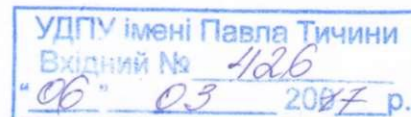
офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора Бойчука Юрія Дмитровича на дисертацію Миронюк Тамари Миколаївни “Формування здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу”, поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах катастрофічного погіршення здоров’я населення, масового поширення різноманітних інфекційних та неінфекційних захворювань дітей та шкільної молоді, зростають професійні вимоги до вчителів.

Сучасна концепція підготовки майбутніх учителів біології значно розширює та конкретизує вимоги до майбутньої здоров’язбережувальної діяльності, використання величезного арсеналу здоров’язбережувальних та здоров’язміцнювальних технологій для здоров’язбереження своїх вихованців. Учителі біології як ніякі інші вчителі достеменно розуміються в складних механізмах забезпечення здоров’я людини на генетичному, молекулярному, клітинному, органно-тканинному, організменному та популяційному рівнях.

У зв’язку з цим, спектр здоров’язбережувальних завдань, які повинні виконувати майбутні вчителі біології у навчальній та майбутній професійній діяльності, розширюються і вимагають не тільки ґрунтовної теоретичної та практичної підготовки, але й умінь творчо підходити до розв’язання різних проблем, умінь їх критично аналізувати, порівнювати, оцінювати та вирішувати в нестандартних ситуаціях, виявляти причинно-наслідкові зв’язки й прогнозувати події та явища. В цих умовах набуває актуальності проблема формування здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і

рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі. Науковий апарат дослідження сформульовано чітко та коректно. Предмет дослідження - педагогічні умови та модель формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу – є складовою об'єкта. Мета полягає в обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в освітньому середовищі вищого навчального закладу. Завдання та гіпотеза узгоджені з метою та темою. Сукупність методів – теоретичних та емпіричних – є адекватними поставленим в роботі завданням.

Логічно та послідовно викладено результати теоретичних досліджень. Для вирішення основних завдань дисертаційної роботи автором проведено аналіз нормативних документів, теоретичний аналіз праць вчених, в яких розкрито загальні положення професійної підготовки та формування формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу.

Висновки щодо ефективності обґрунтованих педагогічних умов і моделі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу спираються на результати теоретичного та експериментального дослідження, вони зважені та обґрунтовані.

Основні результати дослідження було впроваджено в навчальний процес Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, що засвідчує практичну цінність дослідження.

Достовірність результатів дослідження. Повнота використаних джерел інформації, чітко визначені критерії, показники та рівні сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу, застосування різноманітних емпіричних методів дослідження, репрезентативність вибірки для педагогічного експерименту дозволяють вважати отримані результати вірогідними.

До **основних нових наукових результатів** дисертації слід віднести обґрунтування педагогічних умов (стимулювання позитивної мотивації, формування ціннісних орієнтацій, поглиблення знань про культуру здоров'я, здоров'язбереження, здоровий спосіб життя, здоров'язбережувальну діяльність студентів на основі вдосконалення змісту та програмно-методичного забезпечення; оптимізація процесу формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології у освітньому середовищі вищого навчального закладу шляхом упровадження інноваційних технологій; організація самостійної роботи студентів для набуття особистого досвіду здоров'язбереження) та моделі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології у вищих навчальних закладах, що охоплює методологічно-цільовий (мета, підходи, принципи), процесуально-змістовий (етапи та зміст підготовки), організаційно-технологічний (традиційні та інноваційні форми, методи, технології, засоби навчання, педагогічні умови) та оцінно-результативний (критерії, показники, рівні, відповідний результат) блоки.

Заслуговує на увагу уточнення сутності ключових понять дослідження, а саме: "здоров'язбережувальна компетентність студента" (інтегративна якість особистості, що включає сукупність знань про людину та її здоров'я, здоровий спосіб життя; мотиви, що мають здоров'язбережувальну спрямованість щодо себе та навколишнього світу і спонукають до ведення здорового способу життя; потреби в освоєнні способів збереження власного здоров'я, орієнтованих на самопізнання та самореалізацію), "формування

здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології в освітньому середовищі ВНЗ” (цілеспрямований процес засвоєння студентами сукупності знань про здоров'я як найважливішу цінність життя, набуття вмінь аналізувати, оцінювати, контролювати свою активність зі здоров'язбереження і досвіду оздоровчих дій; розвитку особистісних якостей через систему заходів, що враховує найважливіші характеристики освітнього середовища з точки зору його впливу на актуалізацію суб'єктності студента для збереження та зміцнення свого здоров'я).

Позитивної оцінки заслуговує обґрунтування Миронюк Т. М. системи критеріїв (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-інформаційний, практично-діяльнісний) і показників вияву та рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології (низький, середній, високий) із урахуванням особливостей її формування засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу. Експериментальне дослідження здійснено відповідно з вимогами, що висуваються до педагогічного експерименту, воно підтвердило зроблені теоретичні висновки, а також гіпотезу дослідження.

Отже, дисертаційна робота відповідає вимогам щодо наукової новизни одержаних результатів.

Значущість отриманих результатів для науки і практичного використання. Отримані дисертанткою нові науково обґрунтовані результати та наукові висновки, а саме теоретичне обґрунтування педагогічних умов і моделі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу мають теоретичну значущість та можуть бути використані у системі професійної підготовки майбутніх учителів. Зокрема, у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів можуть бути впроваджені: методика діагностування рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології; удосконалених програм дисциплін “Вікова

фізіологія і шкільна гігієна”, “Анатомія людини”, “Методика викладання курсу “Основи здоров’я”, “Основи валеології”; авторський спецсеминар “Здоров’язбережувальна компетентність особистості”; методичні рекомендації для викладачів з організації позааудиторної роботи зі студентами здоров’язбережувального спрямування.

Матеріали дослідження можуть бути також використані у процесі професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах під час викладання курсів “Педагогіка вищої школи”, “Методика викладання біології”, “Методика навчання курсу “Основи здоров’я” для формування здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології; при укладанні навчально-методичних видань для формування здоров’язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології; студентським самоврядуванням та кураторами академічних груп у навчально-виховній роботі зі студентами тощо.

Повнота викладу наукових результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях. Автор має достатню кількість публікацій, які повно розкривають зміст роботи. Результати дослідження висвітлено в 15 (із них 11 – одноосібні) публікаціях автора, з яких: 5 – відображають основні наукові результати дисертації, 5 – апробаційного характеру, 5 – додатково відображають результати дисертації. Напрями видань відповідають темі дисертаційної роботи.

Відповідність структури дисертації вимогам щодо кандидатських дисертацій. Структура дисертації та її обсяг відповідають вимогам до кандидатських дисертацій. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних літературних джерел (488 найменувань) та 6 додатків. Обсяг основного тексту дисертаційної роботи відповідає чинним вимогам. Назва роботи відповідає її меті, змісту й експериментальним дослідженням. Зміст і структура автореферату цілком відповідає змісту та структурі дисертаційної

роботи. Автореферат повністю відтворює головні результати та висновки дослідження.

У дисертаційному дослідженні повністю вирішено поставлені в роботі завдання; наукова новизна дослідження та його теоретичне значення не викликають сумнівів; одержані експериментальні дані доводять доцільність використання запропонованого теоретичного підходу.

Разом з позитивною оцінкою висловимо окремі зауваження щодо змісту дисертації:

1. Не знижуючи ролі освітнього середовища вищого навчального закладу у формуванні здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології вважаємо, що бажано було б у підрозділі 1.3 більш детально розкрити специфічні особливості формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології.

2. Для перевірки достовірності отриманих даних у контрольній та експериментальній групах під час констатувального і формувального експериментів застосовано критерій Пірсона і подано формулу для його визначення. Проте бажано було б конкретизувати методику його визначення.

3. У поданій на рис. 3.1 моделі формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу доцільно було б показати у ній взаємозв'язки між її складниками, що підтвердило б її цілісність і системність.

4. Поряд із формами та методами формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології, зазначеними у моделі, бажано було б представити й засоби формування здоров'язбережувальної компетентності, про які йдеться у підрозділі 3.1.

5. Для реалізації третьої педагогічної умови використано різні форми, методи, засоби та технології, які бажано було б узагальнити окремо за кожним елементом.

Проте, сформульовані питання мають дискусійний характер і викликані лише потребою з'ясувати позицію автора щодо них.

Загальний висновок про відповідність дисертації вимогам “Порядку присудження наукових ступенів”.

Дисертаційне дослідження Миронюк Т. М. робить гідний внесок у розробку практичних шляхів формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології засобами інноваційних технологій в умовах освітнього середовища вищого навчального закладу. Це фундаментальна, завершена науково-дослідна робота, виконана в контексті сучасних наукових підходів до теорії і методики професійної освіти.

Ураховуючи актуальність теми, наукову новизну отриманих результатів та їх теоретичну і практичну значимість, а також відповідність поданої роботи вимогам пп. 9, 11–14 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів за № 656 від 19.08.2015 р. та за № 1159 від 30.12.2015 р.), зазначимо, що її авторка – Миронюк Тамара Миколаївна - заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри здоров'я людини
та корекційної освіти Харківського
національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди

Бойчук Ю. Д.

Підпис тов.
засвідчується зав. загальною канцелярією
28. 04. 2017